

забезпечення стабільності, збалансованості та соціальної орієнтації функціонування регіональних туристських комплексів у межах територіальних утворень неможливий без орієнтованих на соціально-економічні пріоритети системних перетворень, тобто без прагнення до структурної збалансованості; створення відсутніх ланок управління; подолання деструктивності окремих елементів; стимулювання внутрішніх і міжрегіональних територіальних зв'язків.

Список використаних джерел:

1. Азар В. І. Економіка і організація туризму. Москва : Аспект-Пресс, 2003. 439 с.
2. Алексеева Н. Ф., Сакун Л. М. Регіональні аспекти стратегії розвитку туристичної індустрії URL: http://tourlib.net/statti_ukr/alekseeva.htm (дата звернення 03.03.2020).
3. Саух І. В. Основні проблеми, принципи, стратегії формування та розвитку регіональних туристичних комплексів. Економіка. Управління. Інновації. 2013. №1 (9). URL: <http://infotour.in.ua/sauh2.htm> (дата звернення 03.03.2020).

Д. В. Герасименко, В. С. Павленко

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

КВЕСТ-ЕКСКУРСІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ЕКСКУРСІЙНОГО ПРОДУКТУ В УКРАЇНІ

У статті досліджено один із інноваційних напрямків в екскурсійному туризмі під назвою «квест-екскурсія». Охарактеризовано види «квест-екскурсії», а також, досліджено розвиток даної форми проведення екскурсійного туризму в різних країнах світу та виділено найпопулярніші екскурсійні маршрути в Україні.

The article explores one of the innovative areas in sightseeing tourism called «quest tour». The types of «quest excursions» are characterized, as well as the development of this form of excursion tourism in different countries of the world is studied and the most popular excursion routes in Ukraine are singled out.

Сучасний туристський ринок висуває нові вимоги до організації екскурсійної діяльності, а також до процесів створення, просування і реалізації екскурсійного продукту. Інноваційні екскурсії повинні бути одним з головних чинників розвитку внутрішнього туризму. Туристичні фірми, що займаються екскурсійною діяльністю, повинні мати свій оригінальний бренд, враховувати нові тенденції споживчого попиту, застосовувати диференційований підхід до обслуговування різних соціальних груп.

В даний час одним із інноваційних напрямків в екскурсійному туризмі є форма екскурсії під назвою «квест-екскурсія».

Квест – це пошук чого-небудь, наприклад, пошук пригод. Це поняття застосовується в міфології та літературі в значенні одного із способів

побудови сюжету – подорож персонажів до певної мети через подолання труднощів.

Отже, квест – це гра, в ході якої учасники виконують логічні завдання, працюють над пошуком інформації, вчаться взаємодіяти з інформаційними ресурсами, знаходити корисну інформацію і вміти застосовувати її. Крім цього у квеста повинен бути певний сюжет гри, перешкоди, а також мета, яку потрібно досягнути.

Екскурсія – (прогулянка, поїздка, похід) – це колективне відвідування музею, пам'ятного місця, виставки, підприємства тощо; поїздка, прогулянка з освітньою, науковою, спортивною або розважальною метою. Показ об'єктів відбувається під керівництвом кваліфікованого спеціаліста – екскурсовода, який передає аудиторії бачення об'єкта, оцінку пам'ятного місця, розуміння історичної події, пов'язаного з цим об'єктом [5].

Таким чином, квест-екскурсія – це колективне відвідування визначних пам'яток, пов'язаних з певною тематикою, що передбачає наявність сюжетної лінії з використанням перешкод у формі різних завдань, загадок і головоломок, розгадуючи які учасники вивчають конкретні об'єкти за допомогою наявних знань і спілкування з іншими учасниками.

Квест-екскурсія збирає в собі необхідні характеристики квесту і екскурсії:

- тривалість – від однієї години до одного дня;
- підготовка маршруту і завдань фахівцем-екскурсоводом;
- чітко визначена і сформульована тема (легенда), яка є стержнем огляду і диктує напрямок;
- огляд екскурсійних або музейних об'єктів, що залишає відчуття первинності і видовищного відчуття;
- знайомство з об'єктами експозиції;
- наявність кінцевої мети, до якої потрібно прийти, подолавши перешкоди і виконавши всі умови;
- наявність необхідних технологічних документів (технологічна картка, контрольний текст, матеріали «портфеля екскурсовода»).

При об'єднанні квесту і традиційної екскурсії виходить сучасна форма дозвілля, яка може бути цікава людям різного віку.

Екскурсійний квест може проводитися в наступних формах:

- квест-екскурсія з безпосередньою участю екскурсовода. В цьому випадку кожне завдання екскурсовод видає особисто;
- знеособлена квест-екскурсія. Учасники отримують на руки відразу весь квест-маршрут;

- квест-екскурсія з дистанційною видачею завдань. Учасники отримують завдання за допомогою смартфона або планшета, або шукають задану точку за допомогою GPS-навігатора (мобільні квести) [2].

За змістом квест-екскурсії поділяються на оглядові та тематичні. Тематичні, в свою чергу, діляться на детективні, пригодницькі, історичні та спортивні.

Оглядові квест-екскурсії характеризуються здатністю за короткий час отримати загальне і цілісне уявлення про об'єкти показу. Тематичні квести присвячені виявленню будь-яких тем в галузі культури, історії, природокористування чи іншого змістовного аспекту.

Детективна квест-екскурсія являє собою дослідження об'єктів показу з елементами детективного опису, в ході якого виступає вигаданий злочин і розслідування. За сюжетом у пригодницьких квест-екскурсіях присутня розповідь з вигаданими героями та подіями, слідуючи за якими учасники досліджують об'єкти показу як в пригодницькій грі. Історична квест-екскурсія складається з історичних об'єктів показу, в її основі лежить вигаданий або заснований на реальних подіях сюжет, який обов'язково відноситься до історичного минулого. Спортивна квест-екскурсія може містити в собі елементи орієнтування.

Діяльність екскурсантів при проходженні квест-екскурсій відрізняється особливою активністю, адже частину знань учасникам доводиться добувати самостійно, використовуючи лише підказки екскурсовода. Саме за рахунок цього матеріал квест-екскурсії засвоюється учасниками краще, ніж в результаті класичної екскурсії. Найчастіше діяльність екскурсовода під час квест-екскурсії зводиться до мінімуму, але за цим стоїть велика кропітка попередня робота професіоналів-екскурсоводів та менеджерів.

Серед переваг квест-екскурсій можна виділити можливість оглянути й ознайомитися з історією та особливостями більшої кількості старовинних об'єктів, а також використання елементів анімації для підтримки уваги екскурсантів. Основою квест-екскурсій може стати традиційна оглядова екскурсія, подієвий квест, що присвячений певній події, святу чи заходу, екскурсії по певних архітектурних об'єктах, організаціях, виробничих підприємствах та історичних будівлях. На сучасному етапі розповсюджені поєднання екскурсії з майстер-класами та дегустаціями, розповіді екскурсовода з активною участю екскурсантів у заході для формування розуміння, закріплення здобутих екскурсантами знань та збільшення їх інтересу до екскурсійного продукту.

Квест-екскурсії стали популярні в усьому світі. В даний час лідируючі позиції по проведенню квест-турів займають: Великобританія, США, Єгипет, Фінляндія і Швеція. Найбільший інтерес у туристів викликають: «Лондон під ковпаком», «Єгипетські ночі», «Suomi-квест» [4].

Квест-екскурсії активно завоюють позиції на ринку туристичних послуг України. У захоплюючу квест-пригоду можна відправитися в Києві, Львові, Харкові, Одесі, Херсоні, Кам'янці-Подільському. Україна володіє великим потенціалом для розвитку квест-туризму. Тут розташовані унікальні природні об'єкти, культурні та історичні пам'ятки. Все це може стати основою для розробки незвичайних, захоплюючих квест-екскурсій.

Серед яскравих прикладів квест-екскурсій можна виділити:

- м. Київ: «Слідами Київських відьом», «Де навчаються чарівники», «Київські скарби», «Містичний Київ», квест-детектив «В пошуках колекції звірів, що втекли», «Фантастичні звірі та де їх шукати в Києві»;
- м. Львів: «Старі вулиці міста», «Пригоди кам'яних левів», «Феномен міста»;
- м. Одеса: «Квест-екскурсія по Привозу», «Близьке знайомство з Одесою», «Найцікавіші місця Одеси»;
- м. Кам'янець-Подільський: «Історія старого замку», «Літературна спадщина Кам'янця».

За останні роки екскурсійна діяльність активно розвивається, з'являються нові види екскурсій, в тому числі екскурсійних квестів, які не вкладаються в рамки традиційної класифікації, будучи перспективними для розвитку внутрішнього туризму. Проведення екскурсії в ігровій формі може зацікавити не лише гостей міста, а й залучити місцевих жителів до вивчення культурної спадщини. Квести сприяють знайомству раніше незнайомих людей, формуванню командного духу в екскурсійній групі.

Застосування такого нового перспективного напрямку в екскурсоведстві дозволить підвищити якість і конкурентоспроможність екскурсійних послуг, а також забезпечити отримання додаткового прибутку на туристському ринку в регіоні.

Список використаних джерел:

1. Алексеева Н. Д. *Особенности организации та проведения квест-экскурсии. Россия-Казахстан сборник научных статей Самара: СГЕУ, 2016.*
2. Алексеева Н. Д. *Квест-экскурсия как инновационная форма экскурсионной деятельности. Серия «Педагогика, психология». 2015.*
3. Галасюк С. С. *Организация туристических подорожей та экскурсионной деятельности: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ ПЛЮС, 2016.*
4. Кайманова Т. А. *Экскурсия та квест-экскурсия: навчальний посібник. Пенза. ОГЛММ 2014.*